

Regionens revisorer

Revisionsplan 2024

Innehållsförteckning

1 Lag och god revisionssed anger revisionens uppdrag och innehåll	2
2 Revisionsprocessen	3
3 Riskanalysen är vägledande	3
4 Granskningsinsatser för 2024	4
4.1 Grundläggande och lagstadgad granskning	4
4.2 Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning	5
4.3 Granskning av verksamhet, funktion och process.	6
4.4 Uppföljningar av tidigare granskningar	11
5 Revisorerna på Region Norrbottens hemsida	11

1 LAG OCH GOD REVISIONSSED ANGER REVISIONENS UPPDRAG OCH INNEHÅLL

Revisorernas uppdrag definieras i kommunallagens (KL) 12 kapitel. Där fastställs att revisorerna årligen ska granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsledning. Vidare framgår att revisorerna ska pröva om;

God revisionsledning är de principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna vid kommunal revision. God ledning regleras inte i lag utan utformas och utvecklas av normbildare som t.ex. Sveriges Kommuner och regioner (SKR). God ledning kan sägas ta vid där lagstiftningen slutar. Med anledning av de successiva förändringar i praxis och tillämpning som sker har SKR gjort en uppdaterad uttolkning och dokumentation av ”God revisionsledning i kommunal verksamhet 2022”. Skriften lyfter fram och förtydligar *revisorernas uppdrag* – ansvarsprövningen – och dess innebörd, samt *revisionsprocessen*, det vill säga revisionsarbetets innehåll.

När det gäller *uppdraget*, ska revisorerna *årligen* granska:

- all verksamhet som bedrivs inom nämnder och styrelser samt eventuella fullmäktigeberedningar;
- årsredovisningen, inklusive den sammanställda redovisningen som även omfattar verksamhet som bedrivs i andra juridiska personer;
- de kommunala företagen genom de revisorer och lekmannarevisorer som utses i dessa;
- revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Begreppen *årligen* granska *all verksamhet*, betyder att revisorerna för varje nämnd, styrelse och fullmäktigeberedning varje år ska granska och bedöma:

- Att verksamheten sköts på ett *ändamålsenligt* och från *ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt*, innebärande att:
 - verksamheten lever upp till fullmäktiges mål och följer andra beslut, lagstiftning, avtal och föreskrifter, det vill säga dess effektivitet och kvalitet,
 - verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
 - styrelsen, nämnder och fullmäktigeberedningar har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
 - verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.
- Att *räkenskaperna är rättvisande* innebärande att:
 - redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning,
 - delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningsledning.
- Att *den interna kontrollen är tillräcklig* innebärande att
 - det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:
 - verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
 - informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
 - de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

2 REVISIONSPROCESSEN

Den årliga revisionsprocessen omfattar ett flertal steg. Den börjar med en revisionsplanering som består av omvärldsanalys, riskanalys och upprättande av den årliga revisionsplanen. Därefter genomförs de i revisionsplanen fastställda revisionsinsatserna. Revisionsprocessen avslutas med att årets alla granskningar analyseras och bedöms. Då prövar revisorerna om styrelse, fullmäktigeberedningar och nämnder har fullgjort sina uppdrag. En revisionsberättelse upprättas som lämnas till fullmäktige. I revisionsberättelsen uttalar sig revisorerna om ansvarsfrihet bör tillstyrkas och om fullmäktiges mål för verksamheten har uppfyllts under året.

Revisionsprocessens grundstomme är *analys av väsentlighet och risk*, benämnd *Riskanalys*. Analysen ska föregå alla prioriteringar och urval, såväl i årlig revisionsplan som vid avgränsningar och preciseringar i de enskilda granskningarna.

Utgångspunkten för revisionen är helhetssyn. Alla granskningsinsatser planeras och genomförs så att de stödjer varandra. De olika granskningsinsatserna under ett revisionsår planeras logiskt i tid för att revisionen ska bli effektiv. Varje granskning utgör en grund för planering av kommande revisionsinsatser och för den avslutande ansvarsprövningen. Syftet är att ge underlag till bedömningen av ansvarsfrihet för styrelsen, fullmäktigeberedningarna, och samtliga nämnder.

3 RISKANALYSEN ÄR VÄGLEDANDE

Alla delar av regionens verksamhet ska årligen granskas av revisorerna. De resurser som avsätts för revisionen måste dock prioriteras till de områden som revisorerna anser som mest angelägna. Grundläggande i revisionsprocessen är planeringen av revisionsinsatser. Enligt god revisionsred inleds revisionsprocessen med en övergripande riskanalys som präglas av helhetssyn och aktualitet.

Riskanalysen är *revisionsprocessens grund* men också en kontinuerlig process inom revisionen. Under ett revisionsår kan det därför uppstå behov av revisionsinsatser som revisionen i sin initiala riskanalys inte kunnat förutse. Den riskanalys som genomförs under löpande år kan därför leda till revidering av revisionsplanen. Riskanalysen dokumenteras av revisorerna.

Riskanalysen har en tydlig koppling till revisorernas uppdrag och präglas av helhetssyn. En riskanalys består av två delar:

1. Identifiera vilka *risker* som finns inom väsentliga verksamheter, funktioner och processer, utifrån den kunskap som inhämtas från verksamheten och från omvärlden.
2. Göra en bedömning av *konsekvens* och *sannolikhet* dvs. hur allvarligt det är eller blir om risken realiserar samt hur troligt det är att risken inträffar.

Analysen ligger till grund för prioritering av revisionsårets granskningsinsatser. Meningen är att revisionsarbetet ska inriktas på sådana väsentliga områden där risker konstateras eller befaras, vilka kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning eller påverka förtroendet för regionen som organisation. Ytterst ska revisorernas granskningsinsatser utmynna i den årliga revisionsberättelsen i vilken revisorerna ger fullmäktige underlag för dess prövning av ansvarsfrågan. Utöver de grundläggande granskningarna har 2024 års riskanalys lett fram till att ett antal fördjupade granskningar prioriterats för verksamhetsåret.

Under år 2023 påbörjade revisionen en förstudie avseende välfärdsbrott. Förstudier genomförs där risken inledningsvis inte går att fastställa. En förstudie kan således leda till att risken bedöms så pass stor att en djupgranskning beslutas att genomföras, alternativt att risken visade sig vara låg och att en djupgranskning därför inte behöver prioriteras innevarande år. Utifrån genomförd förstudie avseende välfärdsbrott kommer revisionen ta ställning till vilken inriktning en fördjupad granskning inom området kommer att ha.

En viktig del av revisionens arbete är också att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

Väsentlighets- och riskanalys genomförs även under löpande år, vilket kan leda till uppdatering/förändring i revisionsplanen. Detta innebär att de prioriterade granskningar som presenteras i denna revisionsplan kan förändras till sin inriktning. Det innebär även att granskningar kan tillkomma och att granskningar kan utgå.

4 GRANSKNINGSINSATSER FÖR 2024

Nedan presenteras 2024 års revisionsplan. Revisionsplanen följer God Revisions sed och fördelar de prioriterade insatserna på områdena:

- Grundläggande granskning
- Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning
- Granskningar av verksamhet, funktion och process
- Uppföljningar
- Förstudier (i nuläget planeras ingen förstudie för år 2024)

Under år 2024 kommer revisionen att bevaka arbetet med Kiruna sjukhus, i huvudsak via protokollgranskning samt dialog med förtroendevalda och tjänstepersoner. Detta för att ta ställning till att eventuellt genomföra en förstudie och/eller fördjupad granskning.

4.1 GRUNDLÄGGANDE OCH LAGSTADGAD GRANSKNING

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Regionstyrelsens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionstyrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Patientnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Patientnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Uppdragsberedningens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Uppdragsberedningens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Delårsrapport per augusti 2024	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om delårsrapporteringen har upprättats enligt lagens krav och anvisningar från normerande organ samt om resultatet i delårsrapporteringen är förenligt med fullmäktiges mål för en god ekonomisk hushållning.
Årsredovisning 2024	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, dess finansiering och den ekonomiska ställningen samt om årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

4.2 GRANSKNINGAR AV TILLFÖRLITLIGHET I SYSTEM, RUTINER OCH REDOVISNING

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Intern kontroll i ekonomi-/personal-administrativa processer inkl. fakturering av utlandspatienter	Syftet med granskningen är att granska och pröva om regionstyrelse och nämnder har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende intern kontroll i de basala ekonomi-/personaladministrativa processerna: - Bokslutsprocessen - Intäktsprocessen - Inköpsprocessen - Löneprocessen Ett särskilt fokus inkluderar hantering av utlandspatienter med avseende på betalningslösningar såsom försäkringar och annan fakturering.

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Samverkansgranskning hemsjukvård	År 2013 fördes ansvaret för hemsjukvården över från dåvarande landstinget till länets kommuner. Det har inneburit ett antal utmaningar kopplade till en god och nära vård. Problemområden som ofta nämns är informationsöverföring, rutiner för mottagande av utskrivningsklara patienter, läkarmedverkan mm. När olika huvudmän skall samverka riskerar brister i rutiner och verkställighet inte åtgärdas med hänvisning till den andra huvudmannen. För patienten saknar detta betydelse – det viktiga är att den goda vården finns på rätt plats när den behövs. Granskningen sker i samverkan med majoriteten av länets kommuner.
Patientsäkerhetsarbete - inhyrd personal	Det finns en risk att inhyrd personal kan påverka arbetet med ett systematiskt patientsäkerhetsarbete på ett negativt sätt. I Region Norrbottens delårsrapport per augusti 2023 framgår att det sedan lång tid tillbaka har funnits brist på arbetskraft inom flera kompetensområden trots att ett flertal åtgärder inom kompetensförsörjningsområdet vidtagits. Andelen inhyrd personal och kostnader har som effekt av detta ökat kraftigt under året och det är svårt att bemanna vårdplatser. Andelen kostnad inhyrda av egen personalkostnad har ökat från 9,6 procent föregående år till 18,2 procent, och befinner sig på en konstant högre nivå än föregående år.
Produktions- och operationsplanering	En konsekvens av pandemin är att stora delar av operationsverksamheten runt om i landet fick pausas. Mellan mars och december 2020 genomfördes ungefär 115 000 färre operationer/åtgärder inom riket jämfört med samma period 2019. Den största minskningen har skett inom ortopedisk vård, ögonsjukvård och kirurgisk vård sett till volym. I regionens plan för 2023 anges att de uppskjutna vårdbehoven måste hanteras skyndsamt för att inte väntetiderna ska vara orimligt långa. En del i arbetet med att hantera den uppskjutna vården har

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
	varit att regionen tecknat ramavtal med externa leverantörer för genomförande av operationer. För att komma i kapp med den vård som skjutits fram i samband med pandemin och för att minska väntetiderna för patienterna är det av stor vikt att Region Norrbotten har ett välfungerande system för produktions- och operationsplanering.
Bygg- och anläggningsprojekt	Kommuner och regioner investerar mer än de någonsin gjort tidigare. De ökade investeringarna medför att det ofta är bristande tillgång vad gäller kompetens. Processerna inom planering och genomförande av byggprojekt är komplexa, tidskrävande och innefattar många olika aktörer samtidigt som de finansiella resurserna är begränsade. Detta kräver ökad kunskap om beslutsprocessen och om genomförandet. Budgeterade medel för fastighetsinvesteringar i Region Norrbotten uppgår till 346 miljoner kronor för år 2023 samt 281 miljoner kronor för år 2024. Under år 2023 genomfördes en fördjupad granskning av investeringsprocessen, där bedömningen var regionstyrelsen ej säkerställt en ändamålsenlig investeringsprocess avseende fastigheter. Revisionen lämnade ett flertal rekommendationer bl.a. att regionstyrelsen behöver säkerställa att styrande och stödjande dokument som reglerar investeringsprocessen och hantering av enskilda investeringsärenden avseende fastighetsinvesteringar tas fram och implementeras.
Barn- och ungdomspsykiatri	Psykiatrisk vård och behandling bedrivs inom både primärvård och specialiserad vård. Region Norrbotten har fler överbeläggningar inom psykiatrisk slutenvården än liknande regioner samt riket i genomsnitt, vilket innebär att fler patient vårdas på en vårdplats som inte uppfyller kraven. Överbeläggningar är kopplade till disponibla vårdplatser, om de disponibla vårdplatserna är för få leder detta till överbeläggningar. De disponibla vårdplatserna minskade i regionen 2021 och 2022, vilket kan förklara ökningen av överbeläggningar.

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
	Sedan 2011 finns en målsättning om en förstärkt vårdgaranti, som innebär att barn och ungdomar inte ska behöva vänta längre än 30 dagar på en första bedömning. Andel patienter som väntat högst 30 dagar innan första besök inom barn och ungdomspsykiatri har i Region Norrbotten varierat under tidsperioden 2018–2023 men ligger 2023 (51,2 %) på liknande nivåer som 2018.
Tillgänglighet primärvård inkl. arbete med hälsosamtal och digitala vårdmöten	God tillgänglighet är en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna för en säker vård, omställningen till nära vård och den lokala anpassningen av kunskapsstyrningsarbetet. Enligt den nationella vårdgarantin ska alla patienter få en medicinsk bedömning inom tre dagar i primärvården. I regionens delårsrapport anges att andelen patienter som har fått en medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar från första kontakt uppgick till 89 procent i augusti, vilket är en försämring med 3 procentenhet jämfört med föregående år. En del i att öka tillgängligheten till primärvård är arbetet med fungerande digitala vårdmöten samt att säkerställa att vård efter behov efterlevs. En annan del i tillgängligheten är att Region Norrbotten säkerställer att hälsosamtal erbjuds till 40-, 50- och 60-åringar.
Välfärdsbrott och intern kontroll	Revisionen avslutade under kvartal 1 2024 en förstudie avseende regionens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. I förstudien noterade vi följande huvudsakliga risker i regionen med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott: • Att dokumenterade riskanalyser inte genomförs till fullo i syfte att identifiera prioriterade områden med hög risk för välfärdsbrott på en regionövergripande nivå eller på verksamhetsnivå. • En avsaknad av övergripande samordning i regionen kring arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Vi ser positivt på att regionen nyligen inrättat ett säkerhetsråd som skapar

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
	förutsättningar för ökad samordning i frågorna framöver. • En avsaknad av dokumenterade rutiner avseende (med fokus på välfärdsbrottslighet): ○ inom läkemedelsområdet som omfattar kontroll av förskrivningar ○ inom fastighetsområdet. Utifrån genomförd förstudie har revisionen för avsikt att genomföra en fördjupad granskning inom området.
Kris- och katastrofberedskap inkluderat försörjningsberedskap och krigsplanering	Regeringen rustar nu Sverige för tidigare otänkbara scenarier som höjd beredskap och ytterst krig. Regeringen stärker beredskapen på flera områden. Som ett led i detta har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Socialstyrelsen fått i uppdrag att genomföra en försörjningsanalys avseende behov av och tillgång till sjukvårdsprodukter som behövs för att en god vård ska kunna ges, vilket ska redovisas senast 12 december 2024. Händelser i vår omvärld visar hur viktigt det är att ha en robust beredskap inom hälso- och sjukvården. Rysslands upprepade och riktade attacker på sjukvårdsinrättningar i Ukraina, helt i strid mot krigets lagar, åskådliggör att sjukvården inte förskonas från attacker, snarare tvärtom. Revisionen genomförde en granskning år 2022 vilken påvisade ett antal utvecklingsområden, bl.a. avseende regionens organisation för kris- och katastrofberedskap samt säkerställande av upprättande av planer och ett kontinuerligt förebyggande arbete avseende kris- och katastrofberedskap.
Nytt vårdinformationssystem	2019 tecknade regionen avtal med Cambio om att införa ett nytt vårdinformationsstöd. Upphandlingen gjordes tillsammans med åtta andra regioner och samordnat under Sussasamverkan, som är en sammanslutning av de regioner som ska byta till nytt vårdinformationsstöd. Under år 2023 har Konkurrensverket meddelat de nio deltagande

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
	regionerna att upphandlingen av tre tilläggsavtal ej skett på korrekt sätt. Vårdinformationsstödet består av ett kärnsystem (journalssystem), och olika komponenter. Behovet av ett nytt informationssystem är stort och om allt går som tänkt så kommer det att innebära möjlighet att utveckla effektiva vårdprocesser. Införandet av ett nytt vårdinformationsstöd är dock en stor investering för regionen och innebär stora verksamhetsmässiga risker. År 2021/2022 genomförde revisorerna en förstudie avseende införande av nytt vårdinformationssystem. I förstudien lämnas sex förslag på fördjupade granskningar, lämpliga att genomföra de kommande åren. Revisorerna har beslutat att under 2024 genomföra en fördjupad granskning av den regionala införandeplaneringen avseende informations- och IT-säkerhet samt personuppgiftshantering och de aktiviteter som omfattas av denna i förhållande till den Sussa-gemensamma hanteringen inom dessa områden.
Nyckeltalsanalys	De stora utmaningar som hälso- och sjukvården står inför, ställer krav på att regionernas verksamhet bedrivs kostnadseffektivt, men där också kvalitet kan bibehållas samt att omställningen för en god och nära vård kan genomföras. Mot ovanstående bakgrund genomförde revisionen under år 2023 en fördjupad nyckeltalsanalys av regionens verksamheter. Nyckeltalsanalysen är en analys av regionens effektivitet. Effektiviteten mäts som en sammanvägning av regionens ekonomi (resursförbrukning) och kvalitet. Med resultatet av analysen skapas en bild av nuläget i regionen, hur regionen valt att prioriterat sina resurser samt potential för möjliga effektiviseringsområden. Nyckeltalsanalysen kommer att uppdateras under år 2024.

4.4 UPPFÖLJNINGAR AV TIDIGARE GRANSKNINGAR

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Regionstyrelsens uppsiktsplikt	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2021 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning.
Psykisk ohälsa hos äldre	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2021 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning.
Informations- och cybersäkerhet	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2022 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning. Utifrån att rapporten var sekretessbelagd samt det stora antalet rekommendation föreslås omfattning i enlighet med en fördjupad granskning – dvs. granskningen från år 2022 görs om, men med tydligt fokus på bristområdena.

5 REVISORERNA PÅ REGION NORRBOTTENS HEMSIDA

Vår revisionsplan för året samt revisionsberättelser, skrivelser, rapporter och mer därtill hittar du på revisorernas hemsida:

<https://norrboten.se/sv/demokrati-och-politik/revisorer/>

Där kan du även ta del av tidigare års granskningsinsatser.